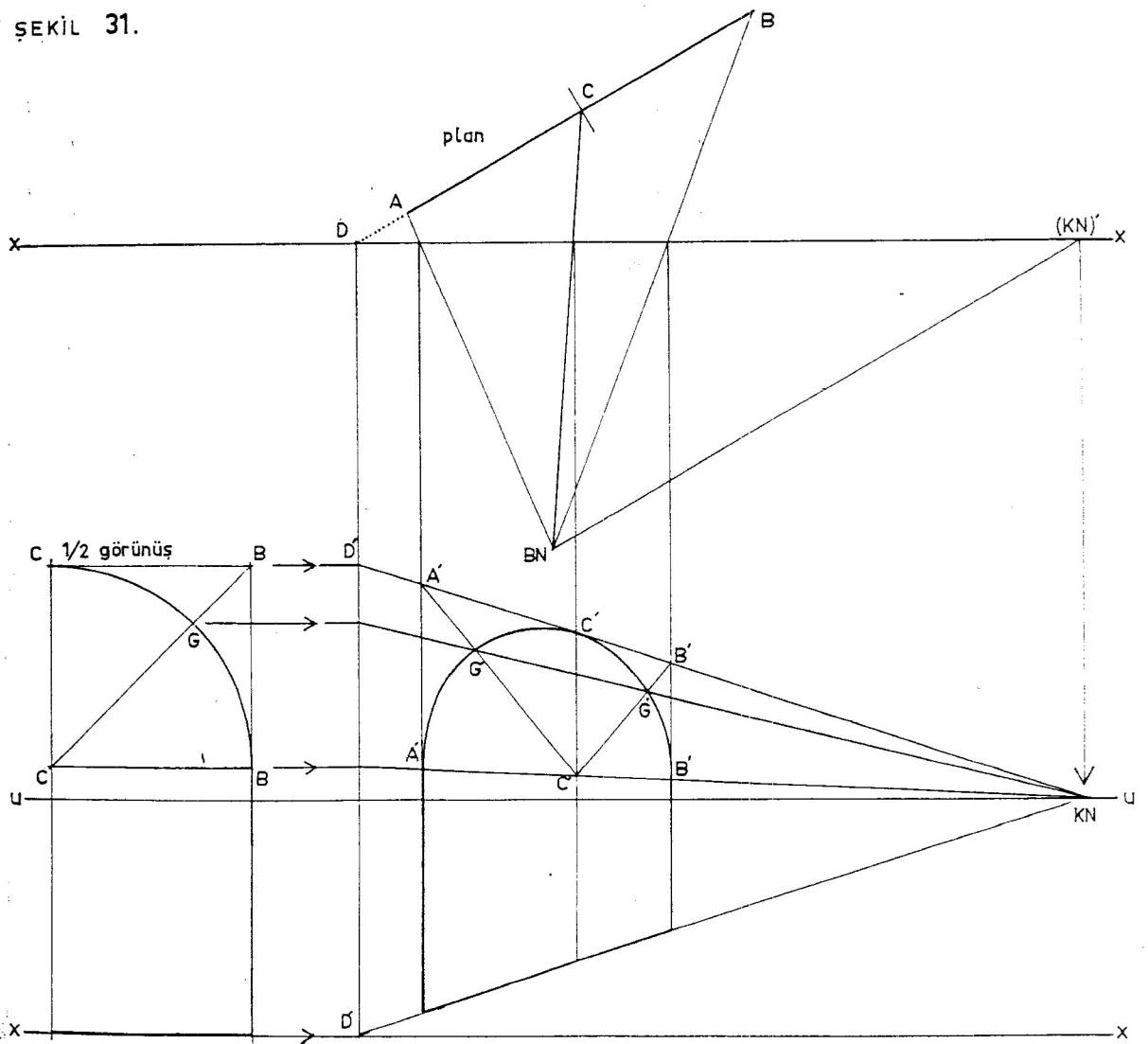

ŞEKİL 31.

aktivini çir-
ve bu nok

1. Dairenin
teya doğru

ktiviyi elips

ise pers-

pektivi hi-

van görme

3, perspek-

iyi yatay bir
içinde ise,

örnekden

tırılır. Dai-

lan yatay

oktası sap-

reyi çevre-

pektive ak-

: G' nokta-

ait 5 nok-

nerin pers-

66-A veya
ı gerçekte
rak gelme-
ış ışınları-
Güneşin

n, güneş
ının bulun-
ii GK nok-
fuk çizgisi
şümlerine
in önünde
in gerisin-

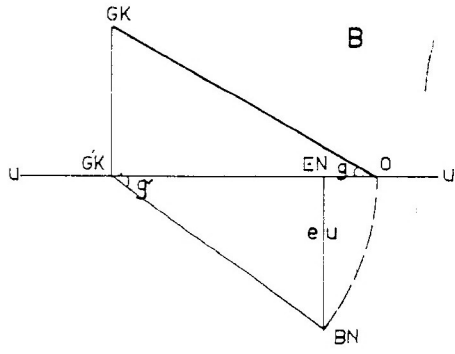
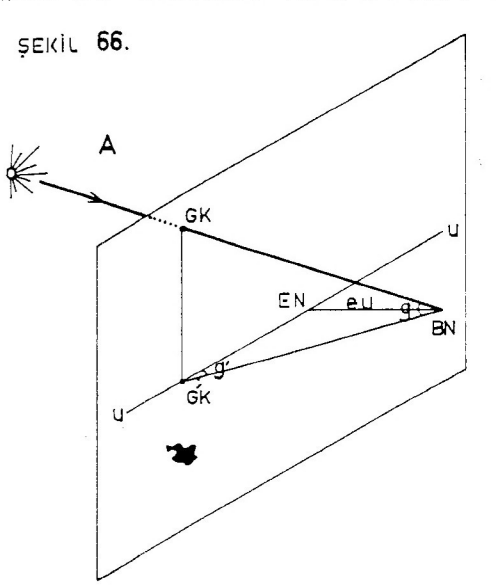
asında uy-
rarlayalım.

(g) açısı
(g') açısı
aki gerçek

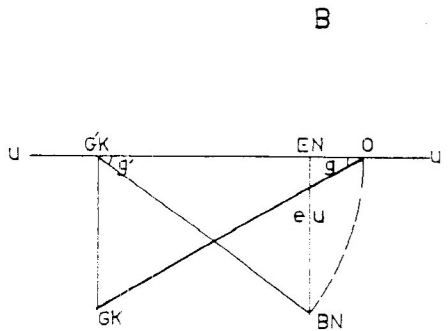
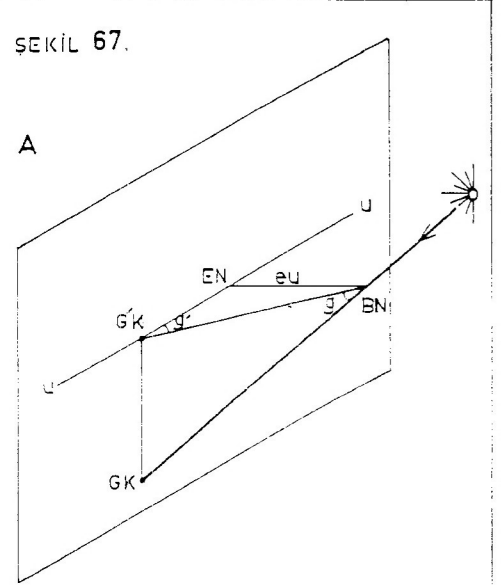
olan (e.u)
güneş ışı-
"K noktası

ne yatırılır
yapan doğ-
asıdır. Gü-
gisinin üs-
e ise, (g)

ŞEKİL 66.

ŞEKİL 67.

GÜNEŞ IŞINLARININ RESİM DÜZLEMİNE EĞİK OLMASI HALİNDE GÖLGE ÇİZİMİ

Işık kaynağı yine Güneştir. Bu durumda Güneş, bakış noktasının önünde (Şekil 66-A veya bakış noktasının gerisinde (Şekil 67-A) olabilir. Güneşin gölge düşüren ışınları gerçekte birbirlerine paralel olmalarına rağmen, bu ışınlar resim düzlemine paralel olarak gelmediklerinden, perspektivde ortak bir kaçma noktasında son bulacaklardır. Güneş ışınlarının kaçma noktası, aynı zamanda Güneşin perspektividir. Başka bir deyişle Güneşin resim düzlemindeki merkezî izdüşümüdür.

Güneş ışınlarının resim düzlemine eğik olması halinde gölgenin çizilebilmesi için, güneş ışınları ile bu ışınların yatay düzlemlerdeki izdüşümlerine ait kaçma noktalarının bulunması gereklidir. Bakış noktasından geçen güneş ışınının resim düzlemini deldiği GK noktası, güneş ışınlarının kaçma noktasıdır. (Şekil 66-A ve 67-A). Bu noktanın ufuk çizgisi üzerindeki düşey izdüşümü G'K noktası ise, ışınların yatay düzlemlerdeki izdüşümlerine ait kaçma noktasıdır. G'K noktası ufuk çizgisi üzerindedir. Güneş bakış noktasının önünde ise, GK noktası ufuk çizgisinin yukarısındadır (Şekil 66-A), Güneş bakış noktasının gerisinde ise, GK noktası ufuk çizgisinin altındadır (Şekil 67-A).

Perspektivde GK ve G'K noktaları, eğik doğrulara ait kaçma noktalarının bulunmasında kullanılan yatırma işlemi ile saptanır. Bu işlemi Şekil 66-B ve 67-B den izleyerek tekrarlayalım.

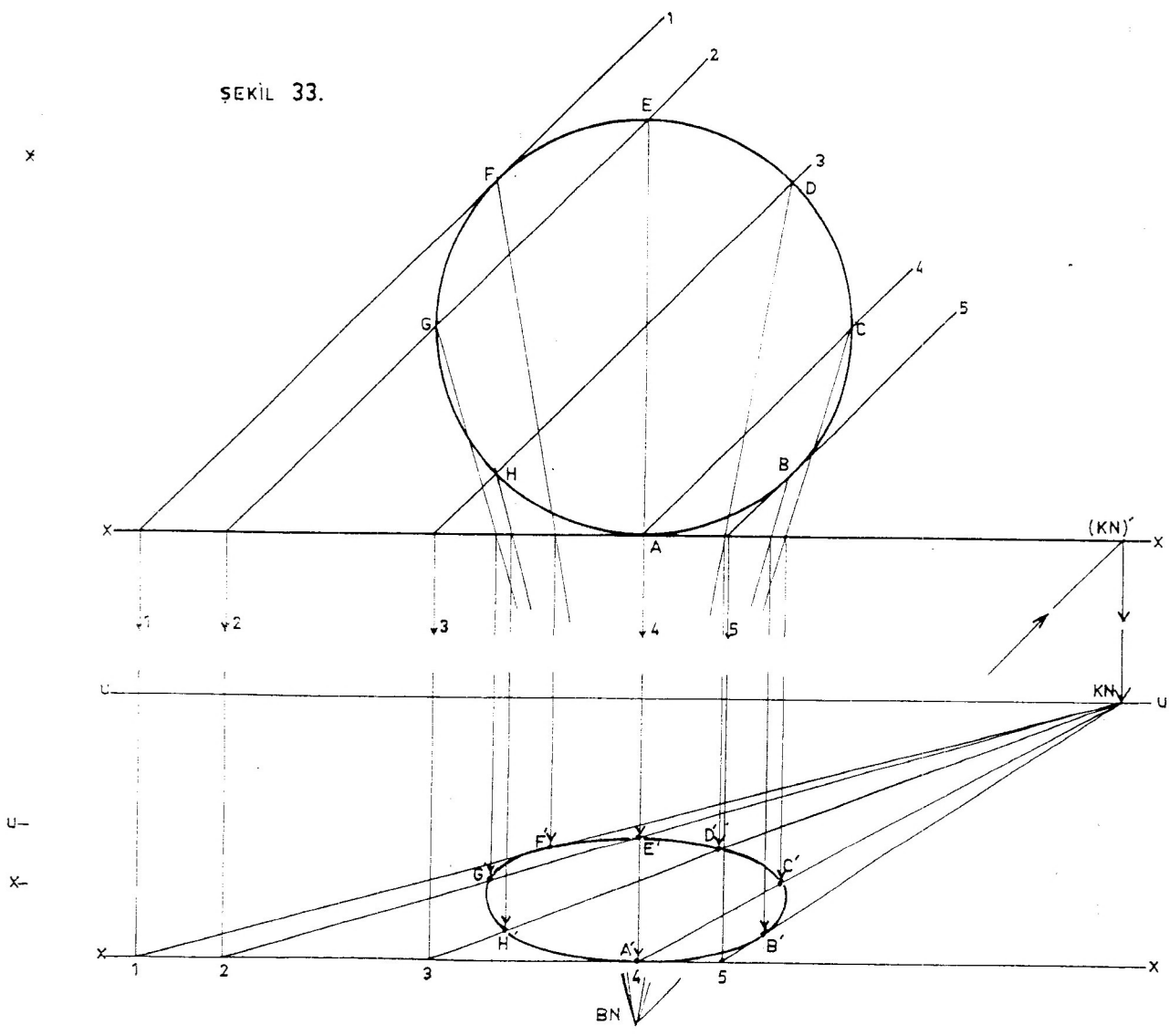
- 1 — Çizimin yapılabilmesi için, önce, güneş ışınlarının yatay düzlemlerle yaptığı (g) açısı ile bu ışınların yatay düzlemlerdeki izdüşümlerinin, resim düzlemi ile yaptığı (g') açısı saptanır. (Bu açılar isteğe göre seçilebilir veya belirli bir yer ve zamandaki gerçek değerlere göre saptanabilir).
- 2 — Esas noktadan inilen dik doğru üzerinde, bakış noktasının resim düzlemine olan (e.u) esas uzaklığı kadar alınarak BN noktası saptanır. Bakış noktasından geçen güneş ışınının yatay düzlemdeki izdüşümü, (g' açısının yardımı ile) çizilerek G'K noktası bulunur.
- 3 — G'K-BN doğrusu, bir pergel yardımı ile veya ölçülerek, ufuk çizgisi üzerine yatırılır ve O noktası bulunur. O noktasından geçen ve ufuk çizgisi ile (g) açısını yapan doğru çizilir. Bu doğrunun G'K dan çıkılan dik doğruyu kestiği nokta GK noktasıdır. Güneş ışınları bakış noktasının karşısından gelmekte ise, (g) açısı ufuk çizgisinin üstünde alınır. (Şekil 66). Güneş ışınları bakış noktasının gerisinden gelmekte ise, (g) açısı ufuk çizgisinin altında alınır. (Şekil 67)

ŞEKİL

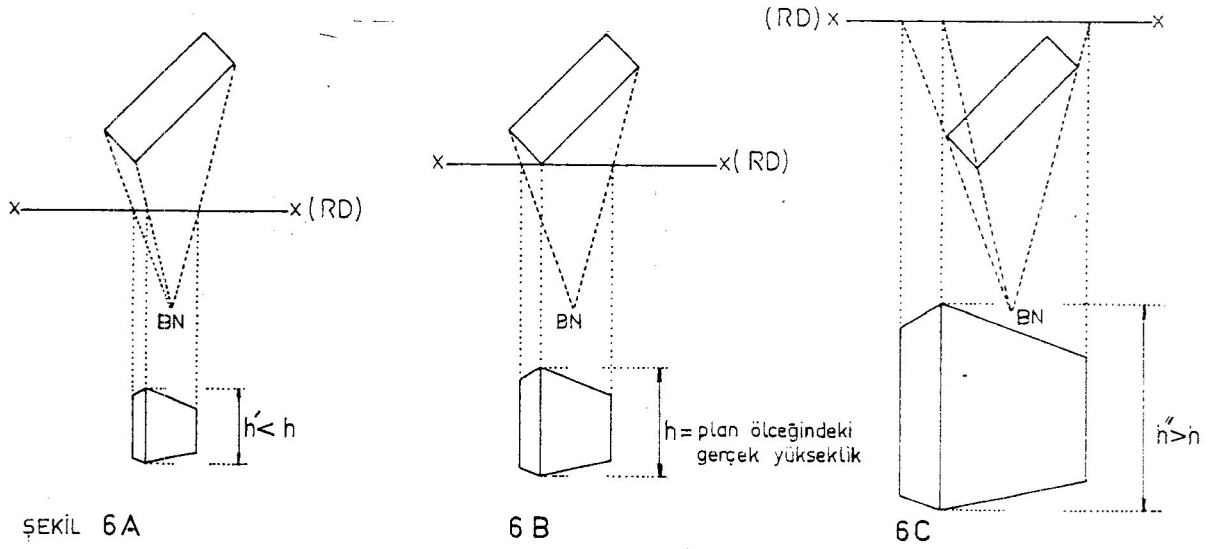
U—

ŞEKİL 33.

nda)
enin

lere
emi,
nin
dü-
tekil
A'B'

Resim düzleminin plândaki izdüşümü yatay bir doğrudur. Bu doğru, aynı zamanda, resim düzlemi ile yer düzleminin ara kesiti olan ($\times-\times$) doğrusudur. Bu nedenle, resim düzlemi, plânda yatay bir doğru ile belirtilir. (Şekil 6, daki $\times-\times$ veya RD doğrusu).

Şekil 5 deki üç boyutlu örneklerde de açıkça görüldüğü gibi, bakış noktası ile cismin yeri sabit kalmak şartı ile, resim düzlemi bakış noktasına yaklaştıkça perspektif küçülür ve bakış noktasından uzaklaştıkça perspektif büyür. (Şekil 6). Cismin, resim düzlemi ile çakışan herhangi bir kenarının perspektifdeki uzunluğu, plân ve görünüşündeki uzunluğuna eşit olur. (Şekil 6B)

Başka bir deyişle, cismin, resim düzleminin arkasında kalan kenarları, çizim ölçeğindeki gerçek uzunluklarından daha kısa, (Şekil 6A), resim düzleminin önünde kalan kenarları, çizim ölçeğindeki gerçek uzunluklarından daha uzun (Şekil 6C) ve resim düzlemi ile çakışan kenarları ise, çizim ölçeğindeki gerçek uzunluklarına eşit olarak görülürler (Şekil 6B). Bu kural, özellikle, cismin dikey ölçülerinin (yüksekliklerin) perspektive aktarılmasında, esas hareket noktasıdır.

teki
nde
de

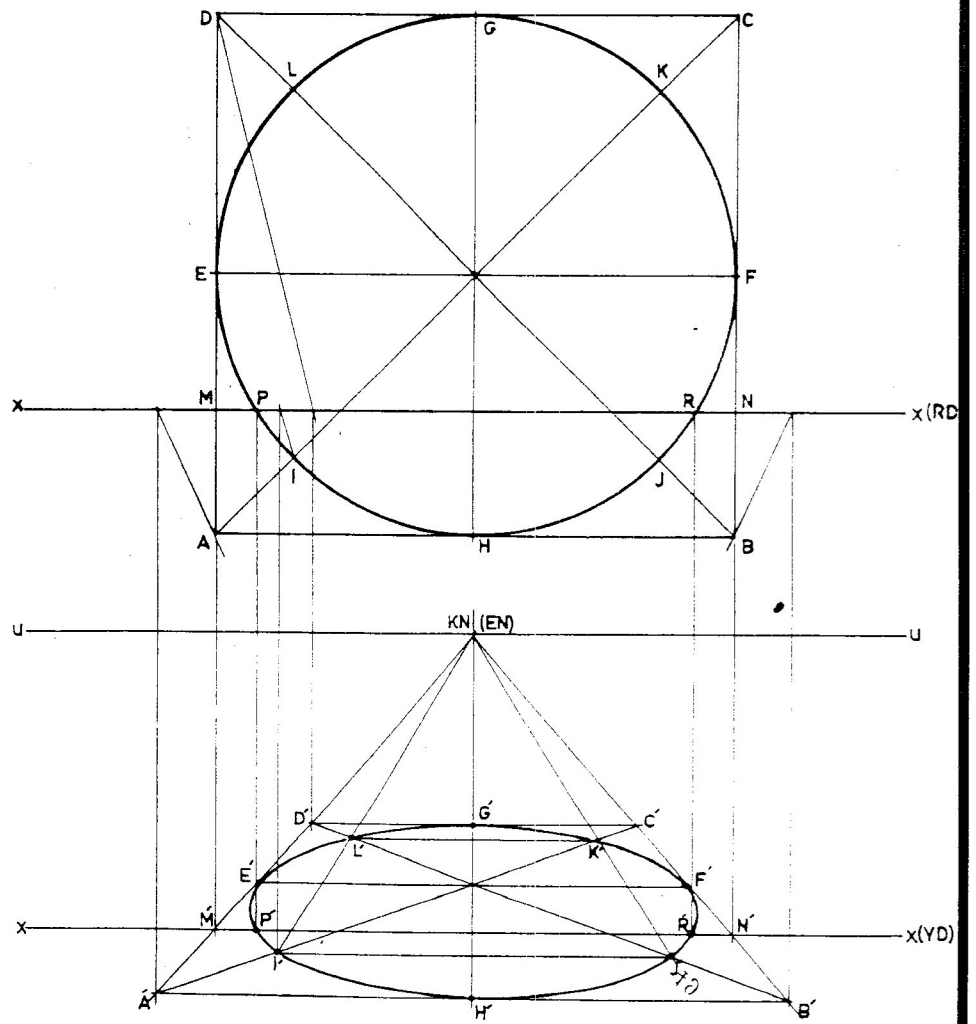
rin
ile,
an-

32

mi

3u
e-
a-
in
L
a

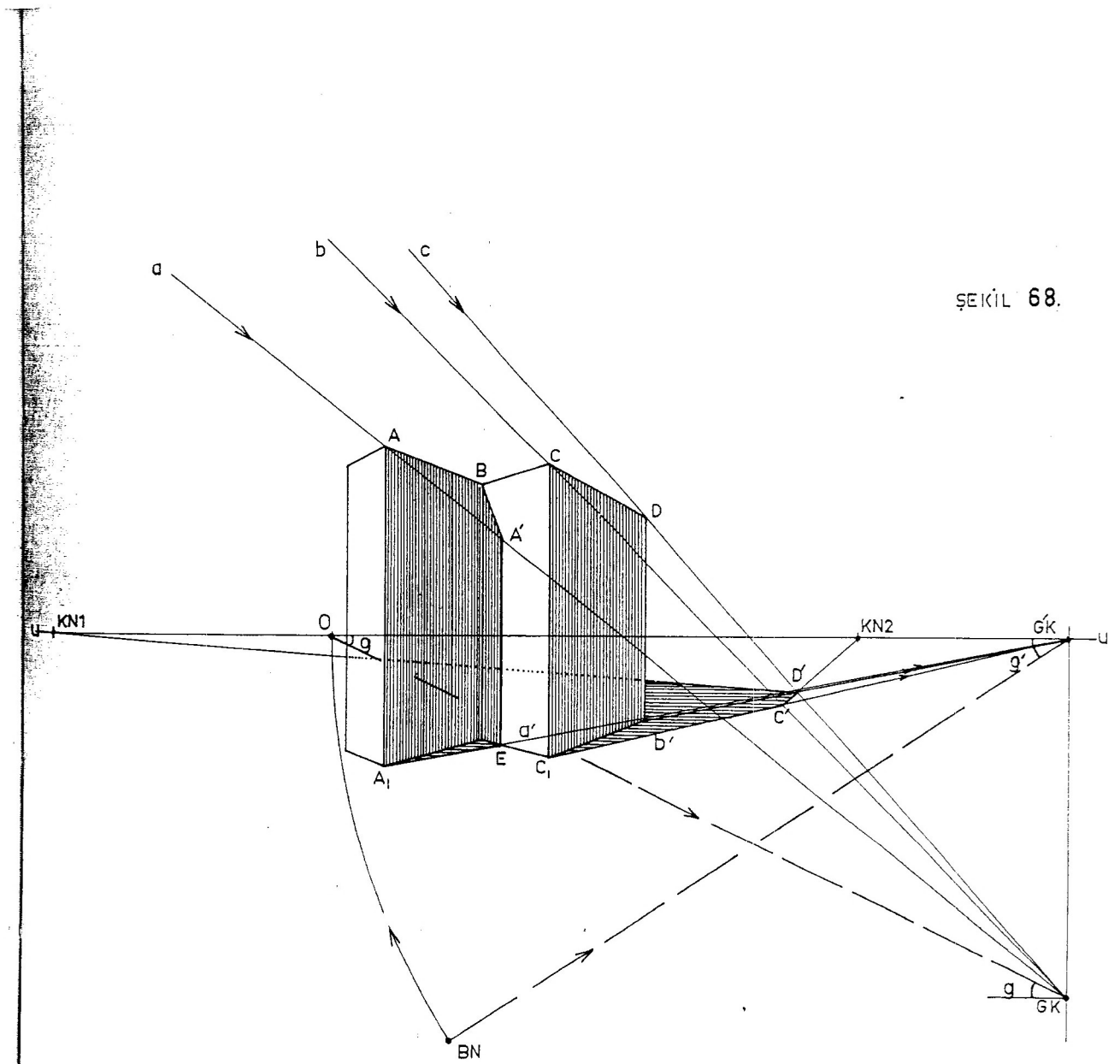
r
e

ŞEKİL 32.

V_{BN}

rin
ak'
tel
on
68
bu
ap-
ile
ur.
ok
iği
en
A.
iri-
i).
şı-
ını
fü-
.
ibi
er
ne
te-
ka

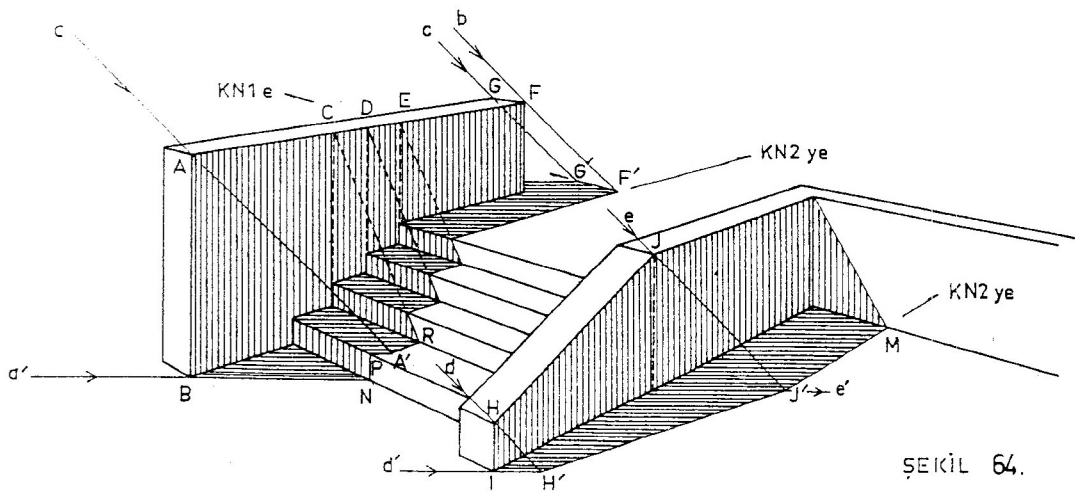

ŞEKİL 68.

Güneş Işınlarnın Resim Düzlemine Paralel Olması Halinde Bir Merdiven Perspektivinde Gölge Uygulaması

Şekil 64'deki örnekte iki ayrı duvarın yer ve merdiven üzerine düşen gölgelerinin perspektivleri görülmektedir. Duvarın AB düşey kenarının gölgesi yatay düzlemlerde yatay ışınlara paralel olmaktadır (BN ve PA' parçaları). Aynı kenarın merdiven rıhtına düşen gölgesi ise (NP) kendine paralel bir düzlem üzerinde olduğundan ve AB doğrusu da resim düzlemine paralel olduğundan perspektivde de AB ye paralel kalmaktadır.

Gerçekte yatay olan, fakat resim düzlemine paralel olmayan AF kenarının gölgesi, gerçekte kendine paralel olan yatay düzlemlerde (merdiven basamakları ve sahanlıkta) AF ye ait KN2 kaçma noktasına kaçmaktadır. AF nin gerçekte kendine dik olan düzlemlerdeki (merdiven rıhtlarındaki) gölgesi ise, rıhtlardan geçen düşey düzlemlerin AF kenarını kestiği G, D, E noktalarına birleşmektedir.

ŞEKİL 64.